

SPF Frösön – Vandring i Sollidenområdet 2025-01-28

SPF Frösön; Tisdagen 28/1 träffades vi, denna gång 33 personer, för en vandring i Sollidenområdet..

Vi startade vid det i som idag kallas Klockhuset och där Innovitaskolan har sin verksamhet. Vädret var på vår sida, vindstill och halvklart

En gång var Sollidens sanatorium ett av Sveriges största för behandling och vård av tuberkulospatienter. Efter långvarigt utredande om bästa placering i länet valdes Solliden för det nya centralsanatoriet. Det invigdes 1929 och är byggt i fem våningsplan. Våningsplan 3 och 4 inrymde patientsalar med totalt 183 vårdplatser och därtill kom 10 isoleringsplatser. På den femte och översta fanns de så kallade ligghallarna, där patienterna fick vila liggande för att inandas frisk luft. I de två nedre våningarna fanns matsalar och sällskapsrum, läkarmottagningar, behandlingsrum med röntgenutrustning och operationsverksamhet mm. Med hela Sverige som upptagningsområde vårdades sammanlagt 17 000 personer på sanatoriet. Tyvärr slutade ca 900 patienter sina dagar här.

Hela området omfattade 33 ha och en del marken var gåvor från hemman i Odensala. För att befrämja rekreation i frisk luft anlades promenadvägar på 5 km i skogen och trädgårdar runt byggnaden. Hela området var inhägnat och med en grindstuga vid infarten.

SPF Frösön – Vandring i Sollidenområdet 2025-01-28

Men redan i början av 1900-talet fanns här en sk tuberkulosstuga med ca 100 vårdplatser och en barnavdelning. Byggnaden låg i vinkel med det nya sanatoriet och kom att användas som personalbostäder. Den har sedermera rivits.

När effektivare behandlingsmetoder utvecklats i början av 40-talet, dvs vaccinering och pastörisering av mjölken, övergick verksamheten under slutet av 50-talet till långvård och lung- astma- och allergivård.

Det första sanatoriet i Jämtlands län fanns i Mörsil, sedan tillkom ett i Hede och ett i Strömsund.

Vi fortsatte till dagens rehabcenter Remonhagen, tidigare Reumatikersjukhuset, invigt 1969 och då Sverige modernaste. Återigen hade det varit en dragkamp om var i Sverige det skulle placeras. Behovet av kvalificerad vård för reumatiker var stort. Jämtlands län erbjöd bästa alternativet, en fin tomt och amorteringsfria lån. Västernorrlands landsting bidrog också till finansieringen. Sjukhuset hade 116 vårdplatser och tog emot patienter från hela Sverige och norska Trøndelag.

Men allt eftersom reumatikervården utvecklades och började bedrivas i öppen daglig verksamhet i patienternas hemlandsting avtog behovet av den specialiserade form som Östersunds reumatikersjukhus erbjöd. Nedläggningsbeslut togs 1997 och andra verksamheter tog över. Det drivs idag som en rehabverksamhet för olika diagnoser och behov i Region Jämtland Härjedalens regi.

Många är patienternas och personalens berättelser från de båda verksamheterna. Inlagda under lång tid och många gånger långt hemifrån, uppstod både romantik och stark hemlängtan vilket bevarade brev från dessa tider vittnar om.

Begreppet Remonhagen härrör från det område där den militära inridningen av hästar, sk remont ,genomfördes. Några av deltagarna berättar om alla skidspår som fanns i området och därtill fanns en hoppbacke och en skidbacke. Några minns också transportlinbanan från Rannåsen hit upp. Den var 3,1 km lång, hade 32 korgar för frakt av sten och grus med en kapacitet på 7,6 ton/tim. Den monterades ner under mitten av 60-talet.

SPF Frösön – Vandring i Sollidenområdet 2025-01-28

Dagen avslutades med mycket god lunch och med så trevlig samvaro på Arctura att personalen behövde påminna oss om stängningstiden.

Deltagarna uttryckte att det var intressant att ha fått en inblick i dessa så betydelsefulla verksamheter på Solliden.

Text: Gun Ståhl

Foto: Maj-Britt Ringvall